

Justis- og politidepartementet, Lovavdelingen
Postboks 8005 Dep.
0030 Oslo

Oslo, 18.01.12

Høring – Behandling av sivile krav etter terrorhandlingene 22. juli 2011. Forslag til enkelte endringer i voldsoffererstatningsloven og straffeprosessloven

JURK og NKJF takker for tillitten som vi er gitt ved å bli bedt om tilbakemelding på høring om endringer i lov om voldsoffererstatning og straffeprosessloven. Vi ønsker herved å knytte noen kommentarer til høringsforslaget.

1. Kommentarer til punkt 3.3 tiltak for å styrke saksbehandlingskapasiteten

JURK og NKJF stiller seg bak forslaget om å opprette en midlertidig avdeling for KFV i Oslo. Vi ser at dette kan forenkle rekrutteringen av nye jurister, samtidig som det vil være lettere for søkerene å ta seg frem til Oslo ved en eventuell muntlig behandling av erstatningsspørsmålet. I tillegg foreslår JURK og NKJF at det vurderes om juridiske studenter kan rekrutteres til administrative-, og enklere juridiske oppgaver.

I forhold til saksbehandlingstiden er vi enige i at det er viktig at den økende saksmengden ikke medfører økning i saksbehandlingstiden for eksisterende søknader, da JURK erfarer at mange søkere opplever saksbehandlingstiden som en ekstra belastning. JURK erfarer at mange av søkerene må vente i over ett år før de mottar svar fra KFV, dette må ikke økes men heller minskes.

2. Kommentarer til punkt 4. særlige regler om muntlig behandling

JURK og NKJF stiller seg bak forslaget om muntlig saksbehandling i prinsipielle saker, og viser som nevnt ovenfor til at dette vil være enklere gjennomførbart i Oslo.

Vi mener forvaltningsloven dekker de tilfellene av muntlig konferanse som det synes at departementet ser for seg, men vi ser også at det kan være behov for at behandlingsprosedyren klargjøres i forskrift. Det vil da være lettere for søker og eventuell bistandsadvokat/støttespillere å forholde seg til slik muntlig konferanse dersom det finnes saksbehandlingsregler i forskrift. Disse kan det være hensiktsmessig at KfV selv utformer eller kommer med forslag til.

3. Kommentarer til punkt 5. om oppreisning

JURK og NKJF er enige i at oppreisnings og erstatningsspørålet må avgjøres av forvaltningen, klageinstansene og eventuelt domstolene etter de utgangspunktene departementet har gjennomgått i høringsnotatet.

Det forhold at straff for terrorhandlinger er blitt høynet til 30 år i den nye straffeloven bør ilegges betydelig vekt i vurderingen av handlingens grovhet. Dette må gjelde til tross for at loven enda ikke er trådt i kraft, da grunnen til dette synes å være utilstrekkelig datasystemer hos påtalemyndighetene, og ikke lovgivers vilje. Vi vil bemerke at det siste vi har hørt er at den ikke vil trå i kraft før omkring 2017. Høyesterett har fastslått at det skal skje en gradvis skjerping av straffenivået, og dette må også få innvirkning på erstatningsrettens området når det gjelder vurderingen av handlingens grovhet.

JURK og NKJF vil også bemerke at når det gjelder drapsforsøk synes oppreisningsutmålingen i Rt. 2005 s. 289 å være et godt utgangspunkt. Imidlertid er det mulig at oppreisningen bør oppjusteres i samsvar med dagens konsumprisindeksnivå.

4. Kommentarer til punkt 5.2.1 forslaget til ny § 17 a

JURK og NKJF stiller seg bak forslaget, og har ingen kommentarer til utformingen av § 17 a.

5. Kommentarer til punkt 6. endring av voldsoffererstatningens øvre grense

JURK og NKJF stiller seg bak forslaget om at voldsoffererstatningens øvre grense økes til 60 G. Dette er med på å gi ett inntrykk av terrorhandlingenes grovhet, og skadene de har medført på samfunnets trygghetsfølelse. Imidlertid finner vi det noe uheldig at denne endringen kommer i kjølevannet av disse handlingene, da man vil kunne konkludere med at det disse offerene har vært utsatt for er grovere enn hva øvrige voldsoffererstatningssøkere har opplevd. Det vises særlig til barn som har levd med overgrep fra nærstående i flere tiår, og den konstante frykten dette medfører.

6. Kommentarer til punkt 7.1 pårørendes rett til voldsoffererstatning

JURK og NKJF stiller seg bak forslaget, da det fremgår klart av høringsnotatet at departementet ikke ønsker å innskrenke den gjeldene praksis vedrørende pårørendes rett til voldsoffererstatning.

7. Kommentarer til punkt 7.2 voldsoffererstatning til personer som har bistått ofre

JURK og NKJF er usikre på om spørsmålet er utredet godt nok. Det er usikkert for oss hvilket omfang en slik utvidelse kan medføre for personkretsen også ved andre tilfeller enn terrorhandlinger.

I praksis er det som departementet viser til, en innarbeidet adgang til å utvide personkretsen i gjeldende § 1 i særlige tilfeller. Det etterlyses en bevist holdning til om departementet her ønsker å forandre praksis eller om de mener at de som hjalp offerene etter terrorhandlingene allerede er i en så spesiell situasjon at de vil falle inn under gjeldene praksis.

JURK og NKJF mener at forslaget til endingen av § 1 bør vedtas dersom departementet ønsker en forandring av dagens eksisterende praksis. Den foreslåtte ordlyden synes å ikke bare gjelde i helt spesielle tilfeller slik nåværende praksis gjør.

8. Kommentarer til punkt 8.2 forslag til ny bestemmelse om fornærmedes og etterlattes deltakelse i rettsmøter.

JURK og NKJF etterlyser en sikkerhetsmessig vurdering av de to alternative mulighetene for fjernmøte som fremgår av høringnotatet. Vi lurer på hvorvidt sikkerhetshensyn er en aktuell problemstilling. Et mulig scenario er at deler av hovedforhandling bli besluttet ført for lukkede dører, og at media derfor utestenges. Hvor sikre er disse overføringene, og vil det kunne være mulig å hacke seg inn og gjøre opptak av hovedforhandlingen. Vi har sett i mange straffesaker, og særlig i den foreliggende terrorsaken, at media går langt for å skaffe seg informasjon om saken.

Utover dette er vi positive til forslaget, og mener at det er riktig at domstolen kan ta en avgjørelse i hvert enkelt tilfelle om det skal benyttes videokonferanse eller videostreaming. I noen saker vil det ikke være nødvendig med mer enn ett fjernmøte, mens i andre saker er det nødvendig at videooverføringen skjer til flere steder samtidig.

Vi kjenner ikke til mange saker som har foregått utenfor den allminnelige domstol i Norge, vi antar at det derfor er et relativt lite behov for fjernmøte. Dette styrker synspunktet om at det bør være opp til den enkelte domstol å bestemme dette i de aktuelle tilfellene.

9. Kommentarer til punkt 9. koordinerende bistandsadvokat

JURK og NKJF stiller seg bak forslaget om å lovfeste en slik ordning. Vi mener at en koordinerende bistandsadvokat ikke kan ha oppdrag for andre fornærmede i saken, idet denne bør opptre som en overordnet koordinator istedefor en «partsrepresentant».

Vi mener at det er uheldig dersom paragrafens tredje ledd medfører at det ikke er mulig å klage på koordinerende bistandsadvokat. Dette bør kunne skje dersom denne ikke utfører sitt oppdrag på en hensiktsmessig måte, det vises særlig til at paragrafens andre ledd annet punktum som åpner for at denne skal være den eneste som stiller spørsmål under etterforskning, bevisopptak og hovedforhandling. Vi er deimot enige i at dette ikke kan brukes som en ankegrunn.

Det bør ikke være denne advokatens rolle å varsle og orientere ett stort antall bistandsadvokater. Dette må være det offentligets rolle, enten påtalemyndigheten eller domstolen.

Vennlig hilsen

for JURK

for NKJF

Ida Thorsrud

Marte Johansen